

AN ANALYSIS OF TRANSLATION EDITING AND TRANSLATION TECHNIQUES OF THE LITERATURE “TO KILL A MOCKINGBIRD” TRANSLATED BY NALANDA KUPT

Suphitcha PROMPRADIT^{1*} and Nakonthep TIPAYASUPARAT¹

1 English for Professions Master Degree Program, Rangsit University, Thailand;
Powprom.sp@hotmail.com (Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 7 April 2025

Revised: 21 April 2025

Published: 6 May 2025

ABSTRACT

The objectives of this research were to study types of translation editing and the translation process applied in the classic literature entitled “To Kill a Mockingbird” written by Harper Lee and translated by Nalanda Kupt. In this study, translation editing theories of Sanchwi Saibua and Mona Baker were employed as criteria for analyzing 20 samples of qualitative data. The criteria were divided into two levels as lexical level and syntactical level. The result revealed that using phrases or sentences instead of word were the most frequently found in the lexical level, followed by the addition of descriptive words. At the syntactical level, the rearrangement of word order in sentences or phrases were the most frequently found, followed by the use of active and passive voice in sentences. In terms of translation processes, literal translation and free translation were used accordingly to the appropriateness of the content. On the other hand, the literal translation was mostly used in most cases to convey the meaning completely in all aspects.

Keywords: Translation Editing, Translation Process, Literature

CITATION INFORMATION: Prompradit, S., & Tipayasuparat, N. (2025). An Analysis of Translation Editing and Translation Techniques of the literature “To Kill a Mockingbird” translated by Nalanda Kupt. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(5), 32

การศึกษาเชิงวิเคราะห์กลวิธีการแปลและการปรับบทแปลวรรณกรรมคลาสสิก เรื่อง “ฆ่าม็อกกิงเบิร์ด” แปลโดย นาลันทา คุปต์

สุพิชชา พร้อมประดิษฐ์¹ และ นครเทพ ทิพย์สุภาราษฎร์¹

1 หลักสูตรศิลปศาสตร สาขาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ มหาวิทยาลัยรังสิต; powprom.sp@hotmail.com
(ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลในงานแปลวรรณกรรมคลาสสิกเรื่อง ฆ่าม็อกกิงเบิร์ด (To Kill a Mockingbird) ที่ประพันธ์โดย ฮาร์เปอร์ ลี และแปลโดย นาลันทา คุปต์ ในการศึกษาครั้งนี้ นำทฤษฎีการปรับบทแปลของสจ๊วต สกายว์ และ โมนา เบเคอร์ มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งหมด 20 ตัวอย่าง โดยแบ่งหลักเกณฑ์ออกเป็น 2 ระดับ คือ การปรับระดับคำ และการปรับระดับโครงสร้างภาษา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การปรับบทแปลในระดับคำที่พบมากที่สุดคือ การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ รองลงมาคือการเติมคำอธิบาย ในส่วนของการปรับบทแปลในระดับโครงสร้างภาษาพบมากที่สุด คือ ประเภทการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีในระดับประโยค และรองลงมาคือ ประเภทการใช้กรรตุจาก และกรรมจากของกริยาในประโยค ในส่วนของกลวิธีการแปลพบการใช้การแปลแบบตรงตัว และการแปลแบบเอาความควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของเนื้อหา แต่โดยส่วนใหญ่จะพบรูปแบบการแปลแบบตรงตัว เพื่อให้ผลงานแปลถ่ายทอดความหมายได้ครบถ้วนสมบูรณ์ในทุกแง่มุม

คำสำคัญ: การปรับบทแปล, กลวิธีการแปล, วรรณกรรม

ข้อมูลการอ้างอิง: สุพิชชา พร้อมประดิษฐ์ และ นครเทพ ทิพย์สุภาราษฎร์. (2568). การศึกษาเชิงวิเคราะห์กลวิธีการแปลและการปรับบทแปลวรรณกรรมคลาสสิก เรื่อง “ฆ่าม็อกกิงเบิร์ด” แปลโดย นาลันทา คุปต์. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(5), 32

บทนำ

การแปลวรรณกรรมมิใช่แค่เพียงการถ่ายทอดเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาอันมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจากภาษาต้นฉบับให้ผู้อ่านในภาษาฉบับแปลสามารถเข้าใจได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และแต่ละสังคมมีเอกลักษณ์ของภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกันไป การแปลจึงไม่สามารถแปลแยกแค่ภาษาเพียงอย่างเดียวโดยไม่นำวัฒนธรรมมาใช้ควบคู่กันได้ การแปลไม่ใช้การเปลี่ยนภาษาแต่เป็นการนำเสนอความหมายของต้นฉบับไปสู่ฉบับแปลให้เทียบเคียงและสามารถเข้าใจได้เช่นเดียวกับผู้ที่อ่านต้นฉบับ การแปลจะสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในภาษาผ่านระบบของภาษา โดยมีผู้แปลอยู่ในฐานะสื่อกลางระหว่างวัฒนธรรม (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2562)

การแปลจากภาษาหนึ่งออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่งโดยคงไว้ซึ่งความหมายเทียบเคียงของสารตามต้นฉบับไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาอันเกิดจากความแตกต่างทางภาษาของแต่ละวัฒนธรรม และปัญหาการแปลอันเนื่องมาจากความซับซ้อนทางโครงสร้างของภาษาได้ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องซับซ้อนและพบได้บ่อยครั้ง ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานแปลได้โดยตรง การปรับบทแปลจึงมีส่วนสำคัญต่อคุณภาพของงานแปล ในการแปลวรรณกรรมนั้น ผู้แปลจำเป็นต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมทั้งสองภาษา และความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างภาษาของทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล ดังนั้นผู้แปลจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์และปรับการใช้กลวิธีการแปลให้เหมาะสมกับตัวบท โดยพิจารณาทั้งในระดับคำศัพท์ไวยากรณ์ และในระดับโครงสร้างของภาษาประกอบกันไป

อ้างอิงจากทฤษฎีของการปรับบทแปลในระดับคำจะกระทำต่อเมื่อภาษาฉบับแปลไม่มีคำที่สามารถใช้อ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันในภาษาต้นฉบับได้ ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ การเติมคำอธิบายโดยการเติมลักษณะนามหรือข้อความ การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ การใช้คำที่อ้างอิงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ และการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป (สัจฉวี สายบัว, 2564: 88-98) นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีของโมนา เบอเคอร์ (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2562) คือ การทดแทนทางวัฒนธรรม ซึ่งครอบคลุมคำที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางวัฒนธรรม

ในส่วนของการปรับบทแปลในระดับโครงสร้างของภาษา โดยจะกระทำเพื่อให้ลักษณะภาษาเหมาะสมกับบริบทการแปลและไม่ขัดต่อธรรมชาติของภาษา แยกย่อยออกได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเสียงหรือการทับศัพท์ ระดับโครงสร้างของคำในแง่ของความแตกต่างด้านคุณสมบัติ และความแตกต่างในด้านการประกอบคำด้วยหน่วยเสียงหรือหน่วยคำพิเศษ เพื่อบอกความหมายเพิ่มเติม และระดับโครงสร้างประโยค ซึ่งแบ่งย่อยได้ 5 ประเภท คือ การปรับระเบียบวิธีการเรียงคำในประโยคหรือวลี การเปลี่ยนประโยคเป็นวลี และวลีเป็นประโยค การปรับรูปประโยคปฏิเสธ การปรับการใช้กรรตุจาก และกรรมจากของกริยาในประโยค และการเพิ่มและละคำในประโยค (สัจฉวี สายบัว, 2564)

ลักษณะกลวิธีการแปลมีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ การแปลแบบตรงตัว (literal translation) ซึ่งเป็นการแปลแบบเน้นรักษาคำและรูปแบบของต้นฉบับทุกประการเพื่อให้การแปลมีความเทียบเคียงมากที่สุด ซึ่งในบางครั้งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นที่ธรรมชาติของภาษาปรากฏในงานแปล ดังนั้นการนำทฤษฎีการปรับบทแปลมาใช้ร่วมกับการแปลประเภทนี้จะทำให้งานแปลไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาและกลมกลืนกับภาษาต้นฉบับ ต่อมาคือ การแปลแบบเอาความ (free translation) เป็นงานแปลแบบที่มีรูปแบบแตกต่างจากต้นฉบับ เน้นถ่ายทอดความหมายและความเข้าใจให้เทียบเคียงกับต้นฉบับ ซึ่งจะมีความเป็นธรรมชาติในภาษาของงานแปลมากกว่า โดยมีความแตกต่างทั้งในด้านของรูปแบบและลำดับความคิด โดยมีเหตุผลเพื่อให้งานแปลไร้ซึ่งความเข้าใจที่ผิดพลาด และสื่อความหมายไปยังผู้อ่านฉบับแปลได้อย่างสมบูรณ์

ในการศึกษาเชิงวิเคราะห์นี้ ศึกษางานแปลวรรณกรรมเรื่อง “To Kill a Mockingbird” ที่ประพันธ์โดย ฮาร์เปอร์ ลี เนื่องจากรวมถูกหยิบยกนำมาถ่ายทอดเป็นฉบับแปลภาษาไทยในหลากหลายสำนวน ดังนั้นสำนวนที่ถูกนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ สำนวนการแปลจัดทำโดยแพรวสำนักพิมพ์ ปี พ.ศ.2561 แปลโดย นาลันทา คุปต์ ในชื่อเรื่อง “ฆ่าม็อกกิงเบิร์ด” ซึ่งเป็นนักแปลที่มีผลงานแปลหลากหลาย และมีสำนวนการแปลที่เป็นเอกลักษณ์ โดยเหตุผลในการเลือกวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวเนื่องจากเป็นวรรณกรรมคลาสสิกที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี

1960 และได้รับความนิยมอย่างยาวนานจนปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ และมีการนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ โดยเนื้อหาในวรรณกรรมดังกล่าวสะท้อนถึงปัญหาสังคมเกี่ยวกับการเหยียดสีผิว กตขี และอคติที่มีต่อคนผิวสี ผ่านการเล่าเรื่องในมุมมองของเด็ก ด้วยเหตุนี้ทำให้วรรณกรรมดังกล่าวถูกหยิบยกนำมาวิเคราะห์งานแปลในครั้งนี้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลประเภทต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเรื่อง “To Kill a Mockingbird” และฉบับแปลในชื่อเรื่อง “ฆ่าม็อกกิงเบิร์ด” ส่วนงานการแปลโดย นาลันทา คุปต์ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้หรือพัฒนางานแปลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การปรับระดับคำ	การปรับระดับโครงสร้าง
1) การเติมคำอธิบาย	1) ระดับเสียง
2) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ	2) ระดับโครงสร้างคำ
3) การใช้คำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เฉพาะกว่า	3) ระดับประโยค
4) การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ	3.1) การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในวลีหรือประโยค
5) การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป	3.2) การเปลี่ยนประโยคเป็นวลี หรือวลีเป็นประโยค
6) การทดแทนคำทางวัฒนธรรม (Mona Baker)	3.3) การปรับรูปประโยคปฏิเสธ
	3.4) การปรับการใช้กรรตุวาจก และกรรมวาจกของกริยาในประโยค
	3.5) การเพิ่มและละคำในประโยค

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เกี่ยวกับกลวิธีการแปลและการปรับบทแปลในวรรณกรรมเรื่อง “To Kill a Mockingbird” และฉบับแปลไทยเรื่อง “ฆ่าม็อกกิงเบิร์ด” ตัวอย่างทั้งสิ้น 20 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Sampling) ซึ่งจะทำให้การสุ่มเลือกบทที่จะนำมาวิเคราะห์ 20 บท จากทั้งหมด 31 บท เมื่อได้บทแล้วจึงคัดเลือกเนื้อหาหลักขณะบรรยายที่ย่อหน้ามีความยาวที่สุดเพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาใช้เป็นตัวอย่างการวิเคราะห์ โดยใช้ทฤษฎีการปรับบทแปลของ สัตยฉวี สายบัว และโมนา เบเคอร์ เป็นเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล และทำการจำแนกประเภทผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ระดับ คือ การปรับระดับคำ และการปรับระดับโครงสร้างของภาษา สรุปและอภิปรายผลโดยนำเสนอในรูปแบบตารางความถี่ตามลำดับของประเภทการปรับการแปลที่พบ พร้อมยกตัวอย่างของการปรับบทแปลที่น่าสนใจประกอบการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 20 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกซึ่งแยกย่อยประเภทการปรับบทแปลออกเป็น 59 ประเด็น โดยใช้หลักเกณฑ์การปรับบทแปลของ สัตยฉวี สายบัว และ โมนา เบเคอร์ เป็นกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 หลักเกณฑ์ ได้แก่ การปรับระดับคำและการปรับระดับโครงสร้างของภาษา โดยผลการศึกษาพบว่า การปรับระดับคำปรากฏมีการใช้วลีหรือประโยคแทนคำมากที่สุด พบทั้งสิ้น 8 ครั้ง รองลงมาคือ การเติมคำอธิบาย พบ 7 ครั้ง และการปรับระดับโครงสร้างของภาษาปรากฏพบการในระดับประโยค ประเภทการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีมากที่สุด ซึ่งพบทั้งสิ้น 7 ครั้ง และรองลงคือ การปรับระดับประโยค ประเภทการใช้กรรตุวาจก และกรรมวาจกของกริยาในประโยค พบ 6 ครั้ง โดยสามารถแจกแจงข้อมูลเชิงปริมาณได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความถี่ของการปรับบทแปลระดับคำและระดับโครงสร้างของภาษา

การปรับบทแปลระดับคำ			การปรับบทแปลระดับโครงสร้างของภาษา		
ลำดับ	ประเภท	ความถี่	ลำดับ	ประเภท	ความถี่
1)	การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ	8	1)	ประเภทการปรับระเบียบวิธีการเรียงคำในประโยค หรือวลี	7
2)	การเติมคำอธิบาย	7	2)	ประเภทการใช้กรรตุวาจก และกรรมวาจกของกริยาในประโยค	6
3)	การทดแทนทางวัฒนธรรม	5	3)	ระดับเสียง (การทับศัพท์)	5
4)	การใช้คำที่อ้างอิงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า	4	4)	ระดับโครงสร้างของคำ	5
5)	การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ	2	5)	ประเภทการเปลี่ยนประโยคเป็นวลีหรือวลีเป็นประโยค	3
6)	การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป	2	6)	ประเภทการเพิ่มและคำในประโยค	3
			7)	ประเภทการปรับการใช้ปฏิเสธ	2

ผลการวิเคราะห์การปรับบทแปลในระดับคำพบว่ามีการใช้วลีหรือประโยคแทนคำมากที่สุด โดยพบทั้งสิ้น 8 ครั้ง มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ (คำ)	apothecary (ลี, 1982: 4)	ฉบับแปล (วลี)	คนขายยา (ลี, 2561: 4)
	tacit (ลี, 1982: 56)		ที่ไม่ต้องเอ่ยออกมาเป็นคำพูด (ลี, 2561: 51)
	useless (ลี, 1982: 254)		ที่ใช้การไม่ได้ (ลี, 2561: 232)

ในตัวอย่างแรกคือ คำว่า “apothecary” ซึ่งเป็นคำนามที่มีความหมายตามพจนานุกรมว่า “ผู้ที่ผลิตและขายยาในสมัยก่อน” เนื่องจากคำศัพท์ดังกล่าวไม่ได้มีคำศัพท์ในภาษาฉบับแปลที่สามารถนำมาเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับได้ และคำศัพท์ดังกล่าวยังมีความเกี่ยวข้องกับด้านวัฒนธรรมตะวันตกในอดีต ดังนั้นผู้แปลจึงได้ใช้วลีว่า “คนขายยา” แทนคำศัพท์ดังกล่าวเพื่ออธิบายถึงความหมายของภาษาต้นฉบับให้ใกล้เคียงที่สุด ตัวอย่างต่อมาคือคำคุณศัพท์ “tacit” ซึ่งมีความหมายตามพจนานุกรมว่า “ที่บอกอย่างเป็นนัยหรือสามารถเข้าใจได้ มากกว่าการกล่าวออกมาเป็นคำพูด” เนื่องจากในภาษาปลายทางไม่มีคำคุณศัพท์ที่สามารถใช้เทียบเคียงกับคำในภาษาต้นฉบับได้ เพราะฉะนั้นผู้แปลจึงได้ใช้วลีว่า “ที่ไม่ต้องเอ่ยออกมาเป็นคำพูด” เช่นเดียวกันกับกรณีของคำว่า “useless” มีความหมายตามพจนานุกรมว่า “ไม่มีประโยชน์ ไม่สามารถใช้งานได้หรือไม่สามารถบรรลุซึ่งสิ่งที่ต้องการหรือปรารถนาได้” ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์ที่ไม่สามารถหาคำในภาษาฉบับแปลมาเทียบเคียงความหมายได้ ผู้แปลจึงใช้วลี “ที่ใช้การไม่ได้” มาแทนคำที่เป็นปัญหาเพื่อขยายความคำคุณศัพท์ดังกล่าวให้ใกล้เคียงกับความหมายตามภาษาต้นฉบับ และคงไว้ซึ่งบริบทตามเนื้อหาให้ได้มากที่สุด

นอกจากนี้ยังพบการวิเคราะห์การปรับบทแปลในระดับคำ ประเภทการเติมคำอธิบายเป็นลำดับสองในการปรับบทแปล โดยพบเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 7 ครั้ง มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ (คำ)	hoodooing (ลี, 1982: 80)	ฉบับแปล (วลี)	เวทมนตร์ฮูดู (ลี, 2561: 73)
	football (ลี, 1982: 118)		อเมริกันฟุตบอล (ลี, 261: 109)
	oaks (ลี, 1982: 324)		ต้นโอ๊ก (ลี, 261: 296)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า รูปแบบการเติมคำมีด้วยกัน 2 วิธี แบ่งออกเป็นการเติมลักษณะนามข้างหน้าคำ และการเติมคำหรือข้อความเพื่ออธิบายคำที่เป็นปัญหา โดยในตัวอย่าง “hoodooing” เป็นคำเชิงวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางไสยศาสตร์พื้นบ้านเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถาทางตะวันตก ด้วยเหตุนี้คำดังกล่าวจึงถูกแปลออกมาเป็น

ฉบับแปล: “...ซึ่งรัฐแอละแบมาได้แจกจ่ายกระดาษสีและสีเทียนยาวเป็นไมล์ๆ มาในความพยายามซึ่งปรารถนาดี” (ลี, 2561: 39)

ตัวอย่างที่ 59 ต้นฉบับ: “But Tom was not forgotten by his employer, Mr. Link Deas.” (ลี, 1982: 333)

ฉบับแปล: “แต่นายจ้างของทอม มิสเตอร์ลิงค์ ดีส ยังไม่ลืมเขา” (ลี, 2561: 305)

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่าการปรับโครงสร้างประโยคกรรมวาทจากในภาษาต้นฉบับที่ว่า “miles of construction paper and wax crayon were expended by the State of Alabama” ซึ่งสามารถแปลตรงตัวได้ว่า “กระดาษสียาวเป็นไมล์และสีเทียนถูกแจกจ่ายโดยรัฐแอละแบมา” เนื่องจากการแปลตรงตัวมีโครงสร้างที่แฝงด้วยความหมายในเชิงลบ โดยมีการใช้คำว่า “ถูก” ทำให้เกิดความหมายแฝงในเชิงลบ ดังนั้นผู้แปลจึงต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการปรับโครงสร้างกรรมวาทให้เป็นกรรมตรวจจาก ซึ่งจะได้ประโยคว่า “รัฐแอละแบมาได้แจกจ่ายกระดาษสีและสีเทียนยาวเป็นไมล์ๆ” โดยมีการนำผู้กระทำหน่วยกริยามาอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยค เนื่องจากผู้อ่านในฉบับแปลมีความคุ้นเคยกับโครงสร้างดังกล่าวมากกว่า และคงไว้ซึ่งความหมายเดิมจากต้นฉบับที่ไม่แฝงด้วยความหมายในเชิงลบอีกด้วย เช่นเดียวกันกับกรณีของตัวอย่างต่อมาซึ่งก็คือ “Tom was not forgotten by his employer, Mr. Link Deas” เป็นประโยคกรรมวาทจากโดยเมื่อแปลตรงตัวแล้วจะได้ประโยคว่า “ทอมไม่ได้ถูกลืมโดยนายจ้างของเขา มิสเตอร์ลิงค์ ดีส” สังเกตเห็นได้ว่าโครงสร้างประโยคที่แปลออกมามีความซับซ้อนและผิดหลักไวยากรณ์ เนื่องจากภาษาฉบับแปลไม่นิยมใช้โครงสร้างที่หน่วยกรรมมีตำแหน่งอยู่หน้าประโยค ดังนั้นจึงต้องปรับประโยคให้อยู่ในรูปของกรรมตรวจจากเพื่อเน้นให้เห็นประธานที่กระทำหน่วยกริยาได้ชัดเจนขึ้น โดยการนำประธานขึ้นต้นประโยค จะทำให้ประโยคถูกต้องตามหลักโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาฉบับแปลและคุ้นเคยต่อผู้อ่านฉบับแปลมากยิ่งขึ้น

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการปรับบทและกลวิธีการแปลจากวรรณกรรม “To Kill a Mockingbird” หรือ “ฆ่าม็อกกิงเบิร์ด” จำนวนทั้งหมด 20 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 59 ประเด็น โดยวิเคราะห์ผลอ้างอิงตามหลักเกณฑ์การปรับบทแปลของสัญญาวิสายบัว และ โมนา เบเคอร์ ซึ่งกำหนดการปรับบทแปลออกเป็น 2 ระดับ ประกอบด้วย การปรับบทแปลระดับคำ และการปรับบทแปลระดับโครงสร้างของภาษา ดังต่อไปนี้

การปรับบทแปลระดับคำพบมากที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ เนื่องจากปัญหาการไม่มีคำศัพท์ที่สามารถใช้เทียบเคียงระหว่างภาษาของต้นฉบับกับภาษาฉบับแปลได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงนำไปสู่การใช้วลีหรือประโยคเพื่ออธิบายถึงลักษณะหรือกิจกรรมของคำศัพท์ที่เป็นปัญหาซึ่งเป็นวิธีการปรับบทแปลที่พบมากที่สุด โดยผลการวิเคราะห์ในระดับคำ ประเภทการใช้วลีหรือประโยคแทนคำ มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณฐกร ผลเอกประดิษฐ์ และ นครเทพ ทิพย์สุราษฎร์ (2566) ที่พบว่า การใช้วลีหรือประโยคแทนคำเพื่อแก้ไขปัญหานั้นเนื่องมาจากการนิยามความหมายของคำศัพท์ที่แตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม รวมไปถึงการไม่มีคำศัพท์ที่สามารถเทียบเคียงความหมายได้ ดังนั้นจึงต้องใช้การประกอบคำเป็นวลีหรือประโยค เพื่อถ่ายทอดความหมายของคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับโดยคงไว้ซึ่งความเป็นธรรมชาติในบริบทและเนื้อเรื่อง

การปรับบทแปลในระดับคำที่พบรองลงมาเป็นลำดับที่สอง คือ การเติมคำอธิบาย เนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ทำให้คำศัพท์เฉพาะเชิงวัฒนธรรมในภาษาต้นฉบับไม่เป็นที่เข้าใจ หรือไม่มีคำศัพท์ที่สามารถใช้เทียบเคียงกับคำศัพท์ที่มีอยู่ในภาษาฉบับแปล ดังนั้นเพื่อที่จะอธิบายให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางเข้าใจในความหมายของคำศัพท์นั้นๆ จึงจำเป็นต้องมีการเติมคำหรือสำนวนเพื่อขยายความคำศัพท์ให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางมีความเข้าใจตรงกับคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับ โดยผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑารัตน์ จิตตุมรรค และ ดร.นครเทพ ทิพย์สุราษฎร์ (2559) ที่พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่นำการปรับบทแปลโดยการเติมคำอธิบายมาใช้ในงานแปล อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ไม่เป็นที่รู้จักในสังคมภาษาฉบับแปล นอกจากนี้ตัวอย่างที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในวิธีการปรับบทแปลด้วยการเติมคำ โดยการเติมลักษณะนามเพื่อชี้เฉพาะ

ความหมายของคำ และการเติมคำหรือข้อความเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้ยังช่วยสร้างความเข้าใจไม่ให้เกิดคลาดเคลื่อนในระหว่างต้นฉบับและฉบับแปล (สุปนิดา เทียนเพ็ง, 2555) การปรับเปลี่ยนในระดับโครงสร้างของภาษาที่พบมากที่สุดได้แก่ การปรับระเบียบวิธีการเรียงคำในประโยคหรือวลี ด้วยสาเหตุอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านโครงสร้างไวยากรณ์ของประโยค โดยเมื่อนำประโยคหรือวลีจากภาษาต้นฉบับมาแปลตรงตัวแล้ว อาจทำให้โครงสร้างประโยคที่แปลออกมาอาจไม่เป็นที่คุ้นเคยในโครงสร้างในภาษาฉบับแปล และอาจทำให้ข้อความในฉบับแปลถ่ายทอดความหมายคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้นจึงต้องมีการเรียบเรียงคำขึ้นใหม่ เพื่อให้ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักโครงสร้างในภาษาฉบับแปล โดยมีความสอดคล้องกับข้อสรุปของ สิริกาญจน์ อนันตาวงษ์, นครเทพ ทิพย์สุภาราษฎร์, สุชาติ นิมมานนิตย์ และ อภินันท์ วงศ์กิตติพร (2564) ที่ว่าด้วยการปรับวิธีเรียงคำช่วยลดปัญหาอันเกิดจากความแตกต่างทางภาษา และยังคงไว้ซึ่งความหมายเดิมของต้นฉบับ โดยหากใช้วิธีการแปลตรงตัวอาจทำให้ภาษาขาดความเป็นธรรมชาติ และไม่ได้ใจความตามต้นฉบับ รวมทั้งผลการศึกษาของ ฤทัยชนก ถาวรวงษ์, นครเทพ ทิพย์สุภาราษฎร์ และ กรรณิการ์ ช่อไม้ทอง (2560) ที่พบว่าการแปลแบบตรงตัวทำให้เนื้อหางานแปลไม่สมบูรณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านโครงสร้างของภาษา ดังนั้นการปรับระเบียบวิธีการเรียงคำจึงเป็นวิธีที่สามารถใช้ในการหลีกเลี่ยงปัญหาอันเกิดจากความแตกต่างทางด้านโครงสร้างภาษาได้

การปรับเปลี่ยนในระดับโครงสร้างภาษาที่พบเป็นอันดับที่สอง คือ การใช้กรรตุจาก และกรรมวาจกของกริยาในประโยค โดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากในภาษาต้นฉบับมีการใช้โครงสร้างประโยคกรรมวาจกอยู่เป็นจำนวนมากเพื่อเน้นให้เห็นถึงผู้กระทำกริยาในประโยค ในทางกลับกันโครงสร้างประโยคกรรมวาจกมักไม่เป็นที่นิยมนำมาใช้ในภาษาฉบับแปล ด้วยเหตุว่าโครงสร้างประโยคกรรมวาจกมักจะถูกนำมาใช้เพื่อแสดงความหมายเชิงลบ รวมไปถึงลักษณะของโครงสร้างประโยคกรรมวาจกไม่เป็นที่คุ้นเคยต่อผู้อ่านในภาษาฉบับแปล ดังนั้นการปรับโครงสร้างประโยคกรรมวาจกจึงนำมาใช้เพื่อคงความหมายของข้อความต้นฉบับที่อยู่ในรูปกรรมวาจกไม่ให้มีความหมายแฝงเชิงลบเมื่อนำมาแปลเป็นภาษาฉบับแปล และเพื่อให้ผู้อ่านในภาษาฉบับแปลเข้าใจเนื้อหาโดยใช้โครงสร้างประโยคซึ่งเป็นที่คุ้นเคยในภาษาฉบับแปล อันสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปุณยาพร ตรีอุทัย, นครเทพ ทิพย์สุภาราษฎร์ และ ศิริมนต์ ศรีนพรัตน์ (2563) ที่พบว่า มีการใช้รูปประโยคกรรมวาจกในภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ซึ่งมักจะกล่าวถึงสิ่งที่ถูกกระทำมากกว่าผู้กระทำเนื่องจากบางครั้งไม่ทราบถึงผู้กระทำ โดยเมื่อนำมาแปลมักจะเกิดปัญหา เนื่องจากในภาษาไทยไม่นิยมใช้คำว่า “ถูก” ควบคู่ไปกับคำกริยาที่ไม่ใช่การกระทำในเชิงลบ ดังนั้นการปรับรูปประโยคให้อยู่ในรูปของประโยคกรรตุจากจะทำให้ผู้อ่านฉบับแปลไม่สับสนเกี่ยวกับผู้กระทำกริยา และคุ้นเคยกับรูปประโยคมากกว่า

นอกจากนี้ผลจากการศึกษาเชิงวิเคราะห์กลวิธีการแปลวรรณกรรมพบว่าผู้แปลใช้กลวิธีการแปลทั้งการแปลแบบตรงตัว (Literal translation) และการแปลแบบเอาความ (Free translation) ควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของเนื้อหา แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะสังเกตเห็นว่าผู้แปลจะใช้กลวิธีแปลแบบตรงตัวเสียมากกว่า เนื่องจากการแปลที่พยายามรักษารูปแบบการเสนอความคิดให้ได้มากที่สุด และลักษณะภาษาไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาต้นฉบับ (สัญญาวิ สายบัว, 2564: 60)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลที่นำมาใช้ในวรรณกรรมเรื่อง “ซาม็อกกิ่งเบิร์ต” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในงานวิจัยในครั้งต่อไป โดยศึกษางานแปลของเรื่องในหลากหลายสำนวน หรือศึกษาวรรณกรรมภาคต่อของเรื่องเพื่อเปรียบเทียบกลวิธีของผู้แปลแต่ละท่าน อีกทั้งยังสามารถนำกรอบแนวคิดงานวิจัยไปประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์งานแปลในด้านอื่นๆ อาทิเช่น การแปลบทภาพยนตร์ที่สร้างมาจากวรรณกรรมเรื่องดังกล่าว เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความต่างในงานแปลวรรณกรรมและงานแปลบทภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังสามารถนำกรอบแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการท่านอื่นนอกจาก สัญญาวิ สายบัว และ โมนา เบเคอร์ มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้

เอกสารอ้างอิง

- จุฑารัตน์ จิตตุมรรค และ นครเทพ ทิพย์สุภราชภูริ. (2559). การวิเคราะห์ การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลวรรณกรรม เรื่อง “มาทิลดา”. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (9 กรกฎาคม 2559), 337-343.
- ณัฐกร ผลเอกประดิษฐ์ และ นครเทพ ทิพย์สุภราชภูริ. (2566). การศึกษาเชิงวิเคราะห์ การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลจากนวนิยาย เรื่อง “เทวดากับซาดาน”. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย), 17(1), 34-46.
- ฤทัยชนก ถาวรวงษ์, นครเทพ ทิพย์สุภราชภูริ และ กรรณิการ์ ช่อไม้ทอง. (2560). การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลจากวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง “บ้านเล็กในป่าใหญ่”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 12(22), 123-138.
- สัญญาวิ สายบัว. (2564). หลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สิริกาญจน์ อนันตวงษ์, นครเทพ ทิพย์สุภราชภูริ, สุชาดา นิมมานนิตย์ และ อภินันท์ วงศ์กิตติพร. (2564). การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลนวนิยายเรื่อง “อิท” สำนวนการแปลโดย สุวิทย์ ขาวปลอด. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย), 15(2), 39-50.
- สุปนิดา เทียนเพ็ง. (2556). การศึกษาเชิงวิเคราะห์ การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “เด็กหญิงนิ้วก้อย” และ “นกไนติงเกล”. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2556 (4 เมษายน 2556), 544-550.
- สุพรรณิ ปิ่นมณี. (2562). ภาษา วัฒนธรรม กับการแปล: ไทย-อังกฤษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฮาร์เปอร์ ลี. (2561). *ฆ่าม็อกกิงเบิร์ด*. (นาลันทา คูปต์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: แพร่สำนักพิมพ์.
- Harper Lee. (1960). *To Kill a Mockingbird*. The United States of America, Grand Central Publishing.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).